

Venäläisten matkailu 2014 ja näkymät vuodelle 2015

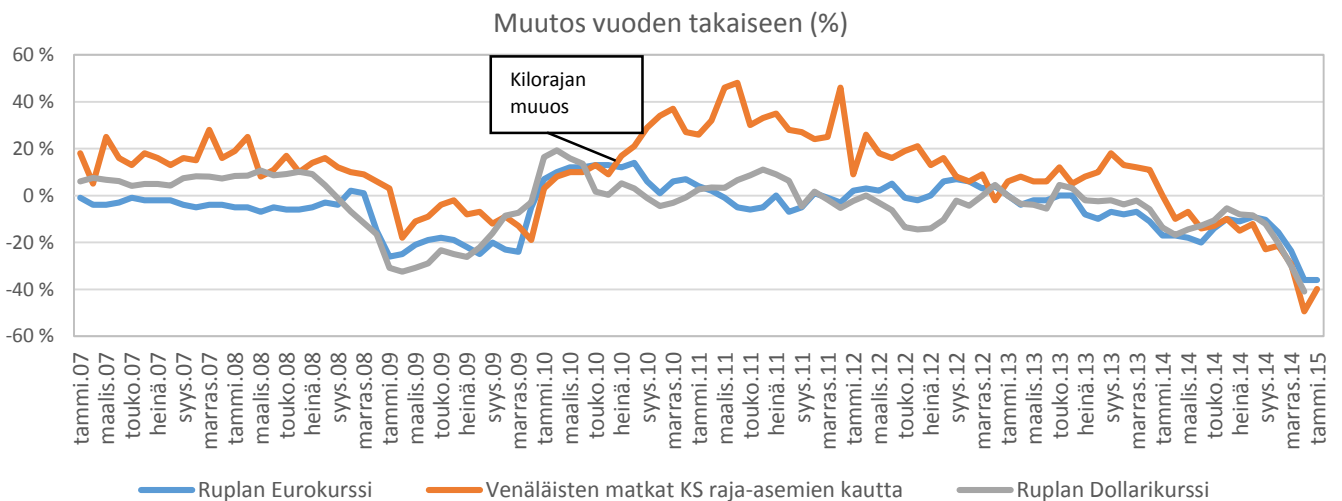
Jos tarkastellaan venäläisten matkailijoiden määrän muutosta suhteessa edelliseen vuoteen, vuosi 2014 oli historian synkin vuosi Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen. Itse asiassa vain kerran aiemmin, vuonna 2009, venäläiset ovat tehneet vähemmän matkoja Suomeen kuin edellisenä vuonna. Tällöin matkojen määrän väheneminen aiheutui pääosin rekkakuljetusten määrän voimakkaasta vähenemisestä.

Ruplan kurssimuutokset ja matkat Suomeen

Keskeinen syy matkojen määrän vähenemiseen on ruplan kurssin pudotus ja siitä aiheutunut venäläisten ostovoiman heikkeneminen. Ruplan arvo on heikentynyt käytännössä kevästä 2013 lähtien. Toukokuussa 2013 ruplan eurokurssi oli 40,63 ja dollarikurssi 31,04. Saman vuoden joulukuussa eurokurssi oli 44,97 ja dollarikurssi 32,73. Toisin sanoen ruplan arvo heikkeni 10 prosenttia suhteessa euroon ja 5 prosenttia suhteessa dollariin. Joulukuussa 2014 ruplan eurokurssi oli 70,32 ja dollarikurssi 55,41, joten rupla heikkeni viime vuonna 36 prosenttia suhteessa euroon ja 41 prosenttia suhteessa dollariin.

Paljon rajumpi ruplan arvon heikkeneminen tapahtui kuitenkin syyskuussa 1998, jolloin ruplan dollarikurssi putosi puoleen edellisestä kuukaudesta ja 64 prosenttia edellisvuoden syyskuusta. Vuoden 2009 tammikuussa ruplan eurokurssi oli 21 prosenttia ja dollarikurssi 31 prosenttia edellisvuoden vastaavaa ajankohtaa heikompi.

Vuoden 1998 syyskuussa venäläisten matkat Suomeen supistuivat 13 prosenttia edellisvuoden syyskuusta. Syys-joulukuussa 1998 tehtiin matkoja 17 prosenttia vähemmän kuin vastaavana ajanjaksona vuotta aiemmin. Tammikuussa 2009 venäläiset tekivät matkoja Suomeen enemmän kuin vuotta aiemmin ruplan kurssin heikkenemisestä huolimatta, mutta helmikuussa matkojen määrä väheni 18 prosenttia edellisvuodesta. Tammikuussa 2010 ruplan eurokurssin vahvistuttua 8 prosenttia, matkojen määrä Suomeen kasvoi 3 prosenttia. Viime vuonna venäläisten matkojen määrä supistui 17 prosentilla edellisvuodesta, mutta joulukuussa, jolloin matkustus väheni kaikkein voimakkaimmin, matkojen määrä putosi 49 prosenttia edellisvuodesta.

Kuva 1. Venäläisten Suomen-matkojen sekä ruplan kurssien muutokset; muutos (%) edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan

Venäläisten yöpymiset Suomessa

Vuonna 2014 venäläisten Suomen-matkoista yli 70 prosenttia oli päivämatoja. Tiukkoina taloudellisina aikoina myös matkailusta säästetään ja tämä näkyy paitsi matkojen vähenemisenä myös niiden lyhenemisenä. Päivämatalaisten osuus kasvoi viime vuonna selvästi edellisvuodesta. Toisaalta Suomessa yöpyneiden viipymä kasvoi toisin kuin muista suurimmista lähtömaista, Britanniasta, Ruotsista ja Saksasta, saapuneiden hotellivieraiden viipymä. Tämä venäläisten viipymän pidentyminen selittyy matkustajaprofiilin muutoksella. Vuonna 2013 Suomessa yöpyneet olivat tulotasoltaan keskimäärin pienempituloisia kuin vuonna 2014 yöpyneet matkustajat. Ruplan heikkeneminen karkotti pienempituloiset hotellivieraat, joiden viipymä tyypillisesti oli lyhyempi kuin parempituloisilla.

Vaikka venäläisten hotellivieraiden keskimääräinen viipymä vuonna 2014 pitenikin, venäläisten yöpymisten määrä väheni (rekisteröidyt yöpymiset) arviomme mukaan vuoden 1,62 miljoonasta 1,36 miljoonaan yöpymiseen vuonna 2014. Näin ollen yöpymisten määrä väheni noin 16 prosenttia edellisvuodesta. Marras- ja joulukuussa yöpymiset vähenivät kuitenkin yli kolmanneksen edellisvuodesta.

Venäläisten rahankäyttö Suomessa

Tammi-elokuussa 2014 venäläiset käyttivät rahaa keskimäärin noin 212 euroa matkustajaa kohden. Rahankäyttö väheni keskimäärin 54 euroa per matkustaja (20 %) edellisestä vuodesta. Tax free –ostot vähenivät arviomme mukaan vuonna 2014 noin 23 prosenttia matkustajaa kohden. Arviomme mukaan venäläisten rahankäyttö Suomessa väheni vuoden 2013 noin 1,2 miljardista eurosta noin 800 miljoonaan euroon vuonna 2014.

Loppusyksy 2014 oli varsin synkkä venäläisten rahankäyttöä tarkasteltaessa. Venäläisten tax free –ostokset vähenivät loka- ja marraskuussa lähes 50 prosenttia edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna ja joulukuussa jopa 68 prosenttia edellisvuodesta. Myös leimattujen Invoice-kuittien määrä väheni lokakuussa 24 prosenttia, marraskuussa 37 prosenttia ja joulukuussa 61 prosenttia.

Tammikuu 2015

Tammikuussa 2015 venäläiset tekivät Kaakkois-Suomen raja-asemien kautta noin 200 tuhatta matkaa Suomeen, missä on noin 40 prosenttia vähennystä vuoden takaiseen määrään. Arviomme mukaan yöpymisten määrä väheni kuitenkin vain 15 – 20 prosenttia vuoden takaisesta. Ruplan eurokurssi oli tammikuussa 75,05, mikä on runsaan kolmanneksen alhaisempi kuin edellisvuoden tammikuussa. Kaikkein synkin kehitys oli tax free –myynnin osalta, sillä venäläisten tax free –ostokset vähenivät 69 prosenttia edellisvuodesta.

Näkymät loppuvuodelle

Ruplan jatkuva heikkeneminen ja öljyn hintatason pysyminen alhaalla ovat haitallinen yhdistelmä. Öljyn hinnan laskun on arveltu johtuvan Saudi-Arabian halusta ”savustaa markkinoilta” yhdysvaltalaiset liuske-öljyn tuottajat pitämällä öljyn tarjonnan aiemmalla tasolla, vaikka kysyntä on hiipunut taloustaantumien myötä. Oli syy mikä tahansa, öljyn hinnan lasku vaikuttaa voimakkaasti Venäjän talouskehitykseen. Venäläisten matkailun kasvu on perustunut positiiviseen talouskehitykseen, kun yhä useammalla venäläisellä on ollut mahdollista matkustaa ulkomaille. Lisäksi etenkin Pietarin alueen kulutuksen kasvusta osa on suuntautunut Suomeen venäläisten hakiessa

naapurimaasta laadukkaita tuotteita, jotka ovat usein olleet jopa edullisempia kuin vastaavat tuotteet kotimaassa. Nyt kasvu on hiipunut ja venäläisten ostovoima ulkomailla romahtanut ruflan heikentymisen myötä.

Jotta matkojen määrä loppuvuonna ei laskisi edelleen, tulisi vähintään ruflan arvon heikkenemisen pysähtyä. Niin kauan kuin ruflan arvo heikkenee, vähenee myös venäläisten matkailu Suomeen.

Venäläisten Suomen-matkailun tunnuslukuja vuodelta 2014

Rek. yöpymiset	marraskuu 2014		tammi-marraskuu 2014	
	Kaikki	1 297 137	-3,8 %	18 500 427
Suomi	938 277	-2,9 %	13 290 844	-2,2 %
Ulkomaat	358 860	-6,1 %	5 196 859	-2,1 %
Venäjä	93 696	-27,1 %	1 258 801	-13,9 %

Rek yöpyneet hlöt	marraskuu 2014		tammi-marraskuu 2014	
	Kaikki	746 034	-5,2 %	9 994 913
Suomi	576 218	-3,9 %	7 475 458	-1,7 %
Ulkomaat	169 816	-9,1 %	2 517 162	-1,6 %
Venäjä	44 016	-33,5 %	580 045	-17,8 %

Taxfree-myynti	joulukuu 2014		tammi-joulukuu 2014	
	Kaikki ulkomaalaiset		-60,7 %	
Venäjä		-68,1 %		-36,5 %

Invoice kuitit (Kaakkoisraja)	joulukuu 2014		tammi-joulukuu 2014	
	Kaikki	50 353	-60,6 %	858 726

Matkat Suomeen	joulukuu 2014		tammi-joulukuu 2014	
	EU- ja Schengen-maiden ulkopuoliset	350 216	-38,7 %	5 233 617
Venäjä	261 353	-46,3 %	4 469 250	-15,9 %

Viisumipäätökset	joulukuu 2014		tammi-joulukuu 2014	
	Venäjä	77 889	-48,6 %	1 183 114